

CRT - CLAIMS RESOLUTION TRIBUNAL
בית הדין לבוררות בנושא החשבונות הרדומים בשוויץ – CRT

להתייחסות בלבד - הנוסח האנגלי הינו הקובע

בעניין ההתדיינות המשפטית לגבי נכסי קורבנות השואה
תיק מס' CV96-4849

מענק מאושר

לתובעת Annaliese Haymann

בעניין חשבונה של Frieda Haymann

מס' תביעה: 003583 /LK¹

גובה המענק: 165,960.00 פרנקים שוויצרים

מענק מאושר זה מתבסס על תביעתה של אנהליזה היימן ("התובעת") לחשבונה של פרידה היימן ("בעלת החשבון") בסניף Kreuzlingen של [שם הבנק חסוי] ("הבנק").

כל החלטות בנוגע למענקים מתפרסמות. במידה שהתובעת תוותר על חיסיון לגבי תביעתה, כמו במקרה זה, שמו של הבנק בלבד נשמר חסוי.

מידע שהוגש על ידי התובעת

התובעת הגישה טופס תביעה בו זיהתה את בעלת החשבון כאחותה, פרידה היימן, אשר נולדה ב 28 במרץ 1908 בקונסטנץ, גרמניה. התובעת ציינה שאחותה לא היתה נשואה והיתה אחות מוסמכת. התובעת ציינה שאחותה, שהיתה יהודיה, עבדה עם אביהן, מקס היימן. התובעת מסרה העתק של נייר המכתבים של "Transmission and Raw Materials", החברה שבעלותו של מקס היימן, בו אפשר לזהות קשרים עם הסניפים ב Kreuzlingen ו Frauenfeld של הבנק השוויצרי. כמו כן, התובעת מסרה העתק של תעודת הלידה שלה ותעודות הפטירה של אימה, של אביה ושל אחותה והעתק תעודת הנשואים של הוריה. מסמכים אלה נחתמו בקונסטנץ או מראים שאחותה והוריה היו בקונסטנץ. על פי תעודת הפטירה, אחותה של התובעת היתה רווקה, נולדה בגרמניה ונפטרה ב 26 באפריל 1995 ב Chiltern and South Bucks, אנגליה. התובעת נולדה ב 31 במאי 1916 בקונסטנץ, גרמניה, ונפטרה ב 23 באוקטובר בישראל.

התובעת ציינה בתביעה את מיכאל בלוך כאיש קשר חלופי ויחיד וכמוציא לפועל של עיזבונה. בהנאם למעידה שמסר מיכאל בלוך, בעלת החשבון היגרה לאנגליה ב 1936 או ב 1939 כתוצאה מן ההחמרה בתנאי החיים עם עליית הנאצים בגרמניה. צוואת התובעת, לפיה יחולק עיזבונה בין

מספר אגודות ופרטים, ביניהם מיכאל בלוך, נמסרה ל CRT ע"י מיכאל בלוך, בהתאם לבקשת ה CRT.

מידע זמין ברשומות הבנק

רשומות הבנק כוללות כרטיס פתיחת חשבון. לפי רשומות אלה, בעלת החשבון היתה Fraulein Frieda Haymann, וברשותה היה חשבון חיסכון/פנקס חיסכון וחשבון ניירות ערך שנפתח ב 7 לפברואר 1933. חשבוניות אלה נסגרו ב 1 לפברואר 1937 וב 8 לפברואר 1937, אולם ברשומות הבנק לא צוינה זהות סוגר החשבונות. הסכומים שהיו בחשבונות אלה ביום סגירתם אינם ידועים. אין ראיה ברשומות הבנק על כך שבעלת החשבון או יורשיה סגרו את החשבונות וקיבלו את היתרות.

בחינת ה CRT

זיהוי בעלת החשבון

התובעת זיהתה באופן מספק את בעלת החשבון. שם אחותה מתאים לשם של בעלת החשבון שפורסם. התובעת ציינה שאחותה היתה מקונסטנץ, גרמניה, עובדה המתאימה למידע שלא פורסם לגבי בעלת החשבון, הכלול ברשומות הבנק. כמו כן, התובעת ציינה שאחותה לא היתה נשואה. גם עובדה זו מתאימה למידע שלא פורסם הכלול ברשומות הבנק. כדי לבסס את תביעתה, התובעת מסרה מסמכים מסוימים, כגון תעודת הלידה שלה, תעודות הפטירה של אימה, אביה ואחותה, תעודת הנשואים של הוריה ואילן יוחסין. כמו כן, מסרה התובעת העתק נייר המכתבים של העסק בבעלות של אביה, בו מופיעה הוראה לפיה יש לפרוע את החשבוניות על שם החברה לחשבון שבבנק, כולל בסניף ב Kreuzlingen, בו נמצאו החשבונות.

מעמד של בעלת החשבון כקורבן של רדיפות הנאצים

התובעת הוכיחה באופן מספק שבעלת החשבון היתה קורבן של רדיפות הנאצים. התובעת ציינה שבעלת החשבון היתה יהודיה. בהתאם למידה שמסר מיכאל בלוך, בעלת החשבון ואחותה גרו בקונסטנץ, גרמניה, בעת פטירת אביהן ב 1934. הוא ציין שבעלת החשבון ואחותה נסעו לאנגליה ב 1936 או ב 1939 ללימודי סיעוד, וכך ברחו מהשלטון הנאצי בגרמניה ומהחמרת תנאי החיים של היהודים שם. התובעת מסרה מכתב מאיגוד הפליטים היהודים באנגליה בו צוין שאימה של בעלת החשבון נשלחה לאושוויץ ב 8 לאוגוסט 1942.

קשר משפחתי עם בעלת החשבון

התובעת הוכיחה באופן מספק שבעלת החשבון היתה קרובת משפחה ומסרה מסמכים המוכיחים שהיא אחותה של בעלת החשבון. אין כל מידע לפיו לבעלת החשבון יורשים בחיים. מכיוון שהתובעת נפטרה ב 23 לאוקטובר 2001, לאתר הגשת התביעה ל CRT, מסר מיכאל בלוך עצמו העתק של צוואת התובעת בה מחולק עיזבונה בין מספר אגודות ופרטים, ביניהם מיכאל בלוך.

בעניין תשלום בעבר של היתרה

בהתבסס על התקדימים וסדרי הדין, מפעיל ה CRT מספר הנחות על מנת לקבוע אם בעלת החשבון או יורשיה קיבלו את היתרות שבחשבון. הנחות אלה מופיעות בנספח א'. המסקנה

שעליה מגיעה ה-CRT במקרה הנוכחי היא שלפחות אחת ההנחות תקפה ולפיכך ניתן לקבוע בוודאות מספקת שהיתרות של החשבונות לא שולמו לבעלת החשבון או ליורשיה.

יסוד המענק

ה-CRT קבע שיש מקום לפסוק מענק לטובת התובעת. ראשית, התביעה הינה קבילה בהתאם לאמות המידה המפורטות בסעיף 23 של סדרי הדין. שנית, התובעת הוכיחה בוודאות מספקת שבעלת החשבון היתה אחותה וקשר זה מצדיק את המענק. שלישית, ה-CRT קבע בוודאות מספקת שבעלת החשבון או יורשיה לא קיבלו בעבר את היתרות שבחשבונות הנדונים.

סכום המענק

בהתאם לסעיף 35 של סדרי הדין, כאשר הסכום בחשבון אינו מופיע ברשומות הבנק, כמו במקרה הנוכחי, חישוב ערכו הנוכחי של החשבון שבדון נעשה בעזרת הערך הממוצע של חשבון מאותו סוג בשנת 1945. לפי תקירת ICEP, הערך הממוצע של חשבון חיסכון פנקס חיסכון ב 1945 היה 830.00 פרנקים שווייצרים והערך הממוצע של חשבון ניירות ערך היה 13,000.00 פרנקים שווייצרים. כלומר סכום כולל של 13,830.00 פרנקים שווייצרים. הערך הנוכחי של סכום המענק נקבע על ידי הכפלת הסכום במקדם 12, בהתאם לסעיף 137(1) של סדרי הדין. לפיכך הסכום הסופי של המענק הוא 165,960.00 פרנקים שווייצרים.

לפי סעיף 37 (3) (א) של סדרי הדין, במקרים שבהם סכום המענק נקבע בהתאם לחזקות שווי המופיעות בסעיף 35 של סדרי הדין, יהיה התשלום הראשוני לטובת התובע 35% מהמענק המאושר והתובע עשוי לקבל בהמשך עד 65% מהמענק המאושר כאשר בית הדין יקבע שיש מקום לעשות כן. במקרה הנוכחי עשה ה-CRT שימוש בחזקות שווי המופיעות בסעיף 35 של סדרי הדין כדי לקבוע את ערך החשבון ו 35% מן הסכום הכולל של המענק הוא 58,086.00 פרנקים שווייצרים.

הקף המענק

על התובעת לדעת שבהתאם לסעיף 25 של סדרי הדין, ה-CRT ימשיך ויחקור את תביעתה כדי לקבוע אם קיימים חשבונות בנק נוספים בשוויץ שביכולתה לתבוע. חקירה זו כוללת חיפוש בבסיס הנתונים של כלל החשבונות (המכיל רשומות אודות 4.1 מיליון חשבונות בנק שווייצרים מן השנים 1933 עד 1945).

אישור המענק

ה-CRT פוסק מענק זה כדי לקבל את אישורו של בית המשפט ואת התשלום על ידי הממונים המיוחדים.

להתייחסות בלבד – הנוסח האנגלי הינו הקובע

נספח א'

בהעדר ראייה לשלילה ובהתקיים אחת או יותר מהנסיבות הבאות, חזקת ה CRT כי בעל החשבון או יורשיו לא קבלו לידיהם את תקבולי החשבון הנתבע¹:

- א. החשבון נסגר וקיימת ברשומות החשבון ראייה לרדיפה, או שהחשבון נסגר (א) לאחר הטלת הדרישות לקבלת ויזה שווייצרית ב – 20 בינואר 1939 או (ב) לאחר מועד כיבוש ארץ מגוריו של בעל החשבון, ולפני שנת 1945 או השנה בה הוסרה הקפאת החשבונות מארץ מגוריו של בעל החשבון (המאוחר מביניהם); או
- ב. החשבון נסגר לאחר שנת 1955 או עשר שנים לאחר ביטול הקפאת החשבונות בארץ מגוריו של בעל החשבון (המאוחר מביניהם); או
- ג. יתרת החשבון הופחתה בשל עמלות וחובים לאורך התקופה שקדמה לסגירת החשבון, והיתרה הודרה האחרונה בחשבון הייתה נמוכה; או
- ד. החשבון הוצהר במפקד הנכסים היהודיים שנערך ע"י הנאצים או הוצהר בכל תיעוד אחר של המשטר הנאצי; או
- ה. הוגשה תביעה לקבלת תקבולי החשבון לאחר מלחמת העולם השנייה והבנק לא הודה בתביעה; או
- ו. לבעל החשבון היו חשבוניות נוספים שהם פתוחים אך רדומים, מושהים, סגורים ונזקפו לרווחי הבנק, סגורים בשל עמלות שנגבו, או סגורים לאחר ששולמו לרשויות הנאציות; או
- ז. בעל החשבון היחיד ששרד, היה ילד בזמן מלחמת העולם השנייה; או
- ח. לא היה ביכולתם של בעלי החשבון ו/או יורשיהם לקבל מידע אודות החשבון לאחר מלחמת העולם השנייה מן הבנק בשווייץ בשל הגנה בבנקים השווייצרים להימנע מלמסור מידע או למסור מידע שגוי בנוגע לחשבון בתגובה לבקשת מידע על-ידי בעלי חשבונות ויורשיהם, זאת בשל חשש מחבות כפולה²;
- ט. בעלי החשבונות או יורשיהם התגוררו בארצות בהן שרר משטר קומוניסטי במזרח אירופה אחר המלחמה; ו/או
- י. אין כל אזכור ברשומות הבנק כי בעלי החשבונות או יורשיהם קבלו לידיהם את תקבולי החשבון³.

1 ראה: Independent Commission of Experts Switzerland – Second World War, Switzerland, National Socialism and the Second World War: Final Report (2002) (להלן: "דו"ח ברג'ייר"); וכן ראה Independent Committee of Eminent Persons, Report on Dormant Accounts of Victims of Nazi Persecution in Swiss Banks (1999) (להלן: "דו"ח ICEP"). בנוסף התחשב ה CRT, בין היתר, בחוקים, דינים, החלטות ומנהגים שנעשה בהם שימוש ע"י המשטר הנאצי, ממשלת אוסטריה, תבל הסודטים, מדינות החסות בוהמיה ומורביה, דנציג החופשית, פולין, אזור פולין המסופת, הממשל הכללי של פולין, הולנד וצרפת, על מנת להחרים רכוש יהודי הנמצא מחוץ למדינה.

2

ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 443-444, 446 ודו"ח ICEP בעמ' 81-83.

3

כמתואר בדו"ח ברג'ייר ובדו"ח ICEP הבנקים השווייצריים השמידו או נמנעו מלשמור את תיעוד ההעברות הבנקאיות בגין חשבונות מתקופת השואה. ישנן ראיות כי השמדת מסמכים זו נמשכה אף לאחר שהחוק השווייצרי אסר על השמדת מסמכים מסוג זה בשנת 1996. דו"ח ברג'ייר בעמ' 40 (טוען כי "בכל הנוגע ל Union Bank of Switzerland ... מסמכים הושמדו גם לאחר ההחלטה הפדרלית [מיום

13 בדצמבר 1996]). השמדת מסמכים סיטונאית זו של מסמכי בנק רלוונטיים התרחשה בשעה שהבנקים השווייצריים היו מודעים לכך שתביעות הוגשו ויוגשו נגדם לגבי כספים שהופקדו אצלם ע"י קורבנות השואה, כספים אשר (א) הועברו שלא כדין לידי הנאצים, ראה Albers v. Credit Suisse, 188 Misc 229, 67 N.Y.S.2d 239 (N.Y. City Ct. 1946), דו"ח ברג'ייר בעמ' 443, (ב) שולמו שלא כדין למשטרים הקומוניסטיים בפולין והונגריה, ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 450-451, וככל הנראה גם לרומניה, ראה Peter Hug and Marc Perrenoud, Assets in Switzerland of Victims of Nazism and the Compensation Agreements with East bloc Countries (1997), (ג) הוחזקו ע"י הבנקים השווייצריים למטרות רווח, ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 446.

"הדיון בנוגע ל"כספים שלא נדרשו' נמשך לאורך התקופה שלאחר תום מלחמת העולם השנייה, שכן הניצולים ויורשיהם או ארגונים שונים שהוקמו למטרה זו ופעלו בשמם של הניצולים ויורשיהם, החלו להגיש תביעות להשבת הרכוש". ראה לעיל בעמ' 444. למרות זאת, המשיכו הבנקים השווייצריים בהשמדת מסמכים בהיקף גרוב ובהערמת קשיים בדרכם של התובעים. דו"ח ICEP, נספח 4 סעיף 5; In re Holocaust Victim Asset Litig., 105 F. Supp.2d 139, 155-56 (E.D.N.Y. 2000). ואכן "במאי 1954 תיאמו הבנקים ביניהם את תגובתם ליורשים [של בעלי החשבונות] על מנת ליצור מכניזם מתואם שמטרתו מניעת חקירה מכל סוג שהוא". דו"ח ברג'ייר בעמ' 446. בדומה "הבנקים ואיגוד הבנקים פעלו על מנת למנוע חקיקה שתזרוש את פרסום השמות של 'חשבונות ללא דורש' כפי שכוננו – חקיקה שאם הייתה מתממשת עשויה הייתה להסיר את הצורך בחקירת ה – ICEP והייתה פותרת את המחלוקת בת שלוש השנה". דו"ח ICEP בעמ' 15. אכן, כדי לסכל חקיקה זאת איגוד הבנקים השווייצרים עודד את הבנקים השווייצרים לדווח מספר גמוך של חשבונות בסקירה משנת 1956. "תוצאה מזערית של הסקירה" כך נכתב, "תתרום בוודאות לפתרון של העניין הזה [החקיקה המואצת] לטובתנו". ICEP בעמ' 90 (ציטוט של מכתב מאיגוד הבנקים השווייצרים לחברי המועצה ב 7 ליוני 1956). "לסיכום, ברור כי תביעותיהם של ניצולי השואה נדחו בשם הסודיות הבנקאית..." דו"ח ברג'ייר בעמ' 455, או תוך הטעייה מכוונת בנוגע לקיומו של מידע, בשעה שהשמדת מסמכים מסיבית נמשכה לאורך יותר מחמישים שנה. לפיכך, ובהתאם לנסיבות שזכרו לעיל, ותוך שימוש בעקרונות הראיה במשפט האמריקאי שהיו חלים על תביעות ייצוגיות בנוגע לנכסים שהופקדו, לו הייתה התביעה הייצוגית נטענת בבית-המשפט, מסיק ה CRT חוקה שלילית כנגד הבנקים במקרים בהם ראיה דוקומנטרית הושמדה או שלא סופקה לאחראים על ניהול התביעות. ראה In re Holocaust Victim Asset Litig., 105 F. Supp.2d 139, 152 (E.D.N.Y. 2000); Reilly v. Natwest Markets Group, Inc., 181 F.3d 253, 266-68 (2d Cir. 1999); Kronisch v. United States, 150 F.3d 112, 126-28 (2d Cir. 1998).